FLEŠ

čtvrtek
10. 11. 2016
ročník 24
číslo 3

Zpravodajský čtrnáctideník Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

Magnát Trump zvolen 45. prezidentem Spojených států

Volební osmý listopad byl ve Spojených státech praktickou ukázkou hlubokého rozdělení amerického lidu. Napjatý boj republikána Donalda Trumpa a demokratky Hillary Clinton o post prezidenta skončil nejen pro Američany, ale i zbytek světa, překvapením. Přestože předvolební průzkumy dávaly větší šanci na výhru Hillary Clinton, budoucím lídrem USA se stal Donald Trump.

V půl jedné ráno středoevropského času se za oceánem uzavřely první volební okrsky a televize CNN začala zveřejňovat výsledky ze států Indiana, Kentucky (tradičně republikánské) a Vermont (demokratický). To dalo už zpočátku Trumpovi lehký náskok, který ale Hillary Clinton značně převýšila po sečtení hlasů ve státech na východním pobřeží, kde měla kromě Kalifornie největší základnu podporovatelů. Státy, o které šlo především a které měly v letošních volbách rozhodující roli, byly tzv. swing states, tedy státy, v nichž byla v průběhu voleb podpora obou kandidátů téměř vyrovnaná. Konkrétně šlo o Floridu, Ohio, Iowu a Severní Karolínu.

„Je čas se sjednotit. Budu prezidentem všech." Foto Reuters

Přestože ve všech státech Hillary Clinton i Donald Trump do poslední chvíle výrazně agitovali a ve většině z nich se přízeň nakláněla na stranu demokratické kandidátky, po úplném sečtení hlasů všechny zazářily rudě. Hillary Clinton získala mnohem menší podporu od hispánských voličů a Afroameričanů, než získal v roce 2012 současný prezident USA Barack Obama. Společně se ženami, z nichž skoro polovina také volila pro Donalda Trumpa, byli právě Hispánci a Afroameričané těmi, o jejichž hlasy Hillary Clinton usilovala především a kteří jí měli zajistit vítězství.

Když kolem druhé ráno newyorského času Donald Trump získal volitele ve státech, které byly poslední šancí na zvrácení výsledků ve prospěch Hillary Clinton (například tradičně demokratická Pensylvánie), vystoupil v Jacob K. Javits Convention Center na Manhattanu šéf kampaně Hillary Clinton John Podesta a oznámil, že se demokratka k výsledkům voleb zatím nevyjádří a poslal její zastánce domů, aby se vyspali.

Zanedlouho poté získal republikánský kandidát 270 volitelů a stal se budoucím 45. prezidentem Spojených států. „Právě mi telefonovala ministryně Clinton. Pogratulovala nám – je to o nás – k vítězství," začal svou vítěznou řeč Trump. Zároveň slíbil, že bude prezidentem všech Američanů. Krátce na to propukly masové protesty proti Trumpovi na západním pobřeží, v Chicagu a New Yorku, došlo na rozbíjení výloh, pálení odpadků a pneumatik. Rozbouřené občany, především mladé lidi a studenty, musela uklidňovat policie.

Hillary Clinton vystoupila se svou řečí krátce před polednem newyorského času, doprovázel ji manžel Bill Clinton s dcerou i senátor Tim Kaine. Navzdory vyhrocené kampani hovořila o Donaldu Trumpovi smířlivě. „Včera večer jsem pogratulovala Donaldu Trumpovi a nabídla mu spolupráci. Doufám, že bude dobrým prezidentem," řekla a dodala: „dlužíme mu otevřenou mysl a šanci, aby mohl vést." Hillary i její stoupenci oblékli k příležitosti projevu fialovou barvu; symbol jednoty.

ANNA MUSILOVÁ

Praha matkou žurnalistiky

Přes 1 400 vědců a vysokoškolských pedagogů z celého světa přijelo na největší evropskou konferenci mediálních a komunikačních studií, která byla zahájena včera v 18:00 v prostorách Kongresového centra Praha. Specialisti v oboru mediální komunikace se na konferenci zdrží až do soboty.

Hlavní šéfka organizačního týmu Irena Reifová zahájila setkání slovy: „Jsem velice potěšena, že místo, které jednou bylo věnované totalitě, se nyní stává prostorem pro debatu."

Konference, které pořádá mezinárodní asociace European Communication Research and Education Association (ECREA), se konají vždy jednou za dva roky v evropských metropolích. V minulosti je hostil Amsterdam, Barcelona, Hamburk, Istanbul a Lisabon. Praha je prvním městem východní Evropy, které se pyšní výsadou tuto významnou konferenci hostit. Žurnalistika je totiž oborem, který se neobejde bez demokracie, a proto se jako vědní obor začala rozvíjet až po roce 1989.

Konference nabízí kritický pohled na nejenom současná média, a proto je důležitým setkáním. Jedním z hlavních řečníků je Petr Dahlgren. Tento zasloužilý profesor působící ve Švédsku se zabývá demokracií onlinového zpravodajství a sociálních sítí. Je také autorem mnoha knih z prostředí internetové demokracie, což také reflektoval do knihy, která se zabývá neúčastí politiků ve světě sociálních sítí.

TOMÁŠ HUBKA

Přežije korejská prezidentka svou diplomatickou smrt?

Prezidentka Korejské republiky Pak Kun-hje se sice veřejně omluvila, vlna nevole vůči jejímu setrvání ve funkci však dál zmítá nejen desetimilionovým Soulem. Protesty v celé zemi vyvrcholily v sobotu, kdy se v Soulu sešla největší demonstrace v moderní historii země. Celá aféra však není ani zdaleka u konce a je otázkou, jak a zda vůbec ji Pak ustojí.

Skandál, jenž vyšel najevo před pár týdny, se točí kolem prezidentčiny dlouholeté neoficiální poradkyně, šedé eminence Čche Son-sil. Ta – ač nikdy v minulosti pro vládu ani jiný veřejný úřad nepracovala – měla díky Pak přístup k přísně tajným dokumentům, jejichž obsahy zneužívala ve svůj prospěch. Spolu s vazbami na prezidentku tvořily „pádné argumenty", na základě kterých vydírala korporace či školy.

Zatímco po vedení škol Čche požadovala lepší známky pro dceru, v případě firem, mimo jiné i největší jihokorejské společnosti Samsung, se jednalo o vynucování milionových darů pro neziskové organizace. Z těch si pak měla Čche vytvořit své „osobní bankomaty".

Pokračování na straně 2

Aktuality z domova a ze zahraničí

• Hejtman Novák osočuje ČT, protestovala prý proti Zemanovi

Hejtman Moravskoslezského kraje Miroslav Novák (ČSSD) obvinil ČT, že s pomocí ostravského Divadla Petra Bezruče chystala protestní akci proti prezidentovi. Měla se konat během představení Spalovač mrtvol, kde měla rezervované místo i první dáma Ivana Zemanová. Na zmíněném představení podle slov M. Nováka visela tibetská vlajka a také se tam sepisovala petice. Svá slova hejtman podepírá fotografickým důkazem.

Ke kritice se přidal mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček, na závěrečné tiskové konferenci po třídenní návštěvě Moravskoslezského kraje se nechal slyšet i Miloš Zeman: „Že je to hloupé, že je to podlé a že je to ubohé, to už řekl pan hejtman. Styďte se." Česká televize sice skutečně v divadle natáčela, předmětem jejího zájmu však byla reportáž do uměleckého magazínu. ČT následně hejtmana vyzvala k oficiální omluvě.

• Čechy překvapil sníh

Okluzní fronta přinesla ve čtvrtek ráno první letošní sněhovou nadílku. Déšť se sněhem se může vyskytnout i během dne, chladnější počasí má vydržet až do soboty. Sníh a náledí způsobilo komplikace v dopravě na území Jihlavy, kde lidé marně čekali na autobusy a trolejbusy. Hlavní tah z Havlíčkova Brodu na Jihlavu zatarasily kamiony. Centimetr sněhu si vyžádal řešení krajských silničářů. Problémy se vyskytly i v Praze a středních Čechách. Tři auta kvůli náledí havarovala u Chrášťan, na Břevnově pro změnu naboural autobus do radlice sypače.

• Moravskoslezský kraj povede rektor Vondrák

Sedmapadesátiletý rektor Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava Ivo Vondrák (za ANO) se stal novým hejtmanem Moravskoslezského kraje. Na čtvrtečním ustavujícím zasedání pro něj hlasovalo 36 z 65 zastupitelů, ve své kandidatuře neměl konkurenci. Do čela kraje nastoupí koalice, kterou vytvoří ANO, KDU-ČSL a ODS.

KAROLÍNA JÍROVÁ

• Útočníci v Aténách hodili granát na francouzskou ambasádu

Dvojice pachatelů na motorce ve čtvrtek před pátou hodinou ranní zaútočila ručním granátem na francouzskou ambasádu v centru Atén. Výbuch si nevyžádal žádné oběti, došlo pouze k lehkému zranění jednoho z členů ostrahy. Zatím není známo, co bylo motivem mužů, jejichž motocykl se později nalezl ve čtvrti Exarcheia vzdálené asi dva kilometry. V minulosti měli podobné útoky na svědomí levicoví radikálové. Policie uzavřela celou třídu vedoucí až k parlamentu. Není vyloučeno, že by ranní útok mohl mít spojitost s ohlášenou návštěvou prezidenta Baracka Obamy.

• Tři státy USA legalizovali marihuanu, Nebraska trest smrti

Americké volební úterý nebylo jen o Donaldu Trumpovi a Hillary Clinton. V několika státech proběhlo i lidové hlasování. V Kalifornii, Massachusetts a Nevadě došlo v úterním referendu ke schválení užívání marihuany pro rekreační účely. Připojili se tak ke skupince Colorado, Oregon, Washington a Aljaška, kde je tento zákon už v platnosti. Celkem Američané v úterý hlasovali o asi 150 různých opatřeních. V Coloradu voliči schválili asistovanou sebevraždu pro smrtelně nemocné pacienty, v Nebrasce zase znovuzavedení nejvyššího trestu. Poslední člověk zde byl popraven v roce 1997 a v cele smrti se nyní nachází deset osob. Hlasování se nevyhnulo ani téma zpřísnění podmínek pro získání zbraní.

• Polsko buduje „pátou armádu". Do tří let chce nalákat 53 tisíc dobrovolníků

Vedle klasických profesionálních ozbrojených složek vzdušných, pozemních, námořních a speciálních sil, počítá vládní návrh s doplněním polské armády o dobrovolnickou složku sil „územní obrany". Tato forma aktivních záloh by do tří let měla začít působit v každém polském kraji, v případě ozbrojeného konfliktu bránit místní obyvatelstvo a podporovat patriotismus nebo pomáhat při přírodních katastrofách. Opoziční poslanci v dolní sněmovně obvinili ministra obrany Antoni Macierewicze z budování soukromé armády a požadovali zamítnutí materiálů s tím, aby se vůbec neprojednávaly. Neúspěšně.

TOMÁŠ ŠEDIVÝ

V kůži Trumpa a H. Clinton aneb simulace předvolební debaty

Andrew Schapiro a účastníci debaty Foto: Tereza Brůžková

Jaké emoce pociťují prezidentští kandidáti během předvolebních debat, mohli v pondělí zakusit vybraní středoškolští studenti během simulace americké prezidentské debaty.

V rámci akce pořádané Asociací pro mezinárodní otázky se v předvečer amerických prezidentských voleb v Centru současného umění DOX sešla skupina studentů, kteří si debatu kandidátů vyzkoušeli nanečisto. Úvodní řeči se ujal americký velvyslanec Andrew Schapiro, jenž zdůraznil důležitost prezidentských předvolebních debat, které jsou v Americe již tradicí a ve velké míře ovlivňují rozhodování voličů.

Součástí programu byla i veřejná diskuse, která se věnovala současné politické situaci nejen ve Spojených státech, ale i ve světě. Prostor k vyjádření názoru dostali hosté, mezi kterými byla Silvie Lauder, redaktorka týdeníku Respekt, Anna Shavit, pověřená vedoucí katedry Marketingové komunikace a PR (FSV UK) a Tomáš Klvaňa, profesor z New York University of Prague.

Hlavní slovo však měli soutěžící teenageři, rozdělení na dva týmy, stranu demokratů a stranu republikánů. V jednotlivých duelech odpovídali na otázky moderátora Daniela Lošťáka a zároveň reagovali na útoky svých oponentů z druhého tábora. Studenti obhajovali svůj postoj především v otázkách souvisejících s ekonomikou (progresivní zdanění), zdravotnictvím (Obamacare) či zahraničními vztahy (politika vůči Rusku). To vše v angličtině. Přítomní diváci a porota poté vybrali nejlepší řečníky. Vítězové byli dva – Kateřina Adámková z Gymnázia Nad Alejí v Praze a Hugo Chadima z Riverside School Prague. Hosté debaty odcházeli optimisticky naladěni, i když s jistými obavami z výsledku prezidentských voleb následujícího dne.

Tereza Brůžková

Měli jsme pocit, že to, co děláme, má smysl

Hlas Ameriky znamenal pro okupované Československo jistě mnoho. Informoval, dodával naději, zprostředkovával cenzurovanou literaturu a přibližoval lidem svět za železnou oponou. Ukazoval jim, že život mimo socialistické zřízení není tak zvráceně špatný, jak se soudruzi snažili našemu národu vtlouct do hlavy.

Na začátku října uvedl Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) v rámci série filmových projekcí předpremiéru dokumentu České televize Hlas Ameriky. Projekce se odehrála v Kině Mat a zúčastnil se jí režisér Miloslav Kučera. Dalšími hosty večera byli filmový historik Petr Kopal a bývalá hlasatelka Hlasu Ameriky a „hlavní hrdinka" dokumentu Hana Palcová (vysílala pod pseudonymem Hana Vávrová). Ta se spolu s režisérem podílela na scénáři a diváky provázela celým snímkem. Po filmu následovala diskuze s tvůrci, kteří prozradili další podrobnosti o Hlasu Ameriky, o natáčení a přiblížili fungování stanice. Zajímavá byla debata o shánění materiálů – neexistoval žádný archiv a dohledat nahrávky bylo velmi složité, shodli se režisér i paní Palcová. Někteří hlasatelé dokonce skladovali kotouče s odvysílaným materiálem v šatní skříňce.

Do padesátiminutové stopáže se režisérovi podařilo vměstnat autentické nahrávky z vysílání, dobové videonahrávky a fotografie, výpovědi historiků i bývalých hlasatelů, kteří na práci vzpomínali s radostí. Také se se svou kamerou vypravil do Washingtonu, aby divákům ukázal, jak vypadá studio Hlasu Ameriky dnes.

Hana Palcová diváky seznámila se svým příběhem. Odchod do emigrace, studium v Americe, shánění práce. A právě Hlas Ameriky a práce v něm jí přišla skvělá. Měla přátele v Československu, mnoho z nich podepsalo Chartu 77, chtěla se nějak zapojit, pomoci jim. Dva roky ovšem trvalo, než získala potřebná pracovní povolení.

Ve filmu se objevil také spisovatel Viktor Šlajchrt, který vzpomínal, jaký význam pro něj tzv. Hlásek měl. Rozhlasový historik Pavel Boudný přiblížil okolnosti rušení vysílání ze strany komunistických funkcionářů. Rušení rozhlasových vln je poměrně technicky i finančně náročné a Hlas Ameriky jistě zaměstnal nemalý tým techniků a úředníků Státní bezpečnosti. Nebylo možné rušit celý program, pozornost tedy byla věnována především zpravodajství.

Stanice Hlas Ameriky začala vysílat již v únoru 1942. Po útoku na Pearl Harbor a vstupu USA do druhé světové války se zrodila myšlenka na založení rádia, které bude šířit demokratickou tradici, nezkreslené a přesné zpravodajství a že se to pokusí zprostředkovat celému světu. Zanedlouho stanice vysílala ve 40 jazycích. Jejím mottem bylo: „Dobré nebo špatné zprávy? Pravdu!"

Sabina Andree

Politolog Josef Mlejnek: Všichni dnes čekají na spasitele

V rámci pravidelného cyklu Dialogue Talks, spadajícího pod organizaci Mozaiky Platform, proběhla v úterý 8. listopadu v Praze panelová diskuze Nárůst populismu a zodpovědnost v politice. Debaty, kterou provázel moderátor Českého rozhlasu Plus Michael Rozsypal, se zúčastnili politolog a spisovatel Jiří Pehe a politolog a publicista Josef Mlejnek.

Politická debata proběhla v Domě nadace ABF na Václavském náměstí v Praze. V prvních minutách diskuze se oba politologové snažili posluchačům přiblížit slovo populismus, který v současnosti hýbe světovou politickou scénou. Jiří Pehe hned na začátek uvedl, že populismus lze odvodit z řeckého slova populus (česky lid); populističtí politici tedy chtějí vládnout podle veřejnosti. Josef Mlejnek pak Jiřího Pehe doplnil tvrzením, že kvůli tomu je těžké odlišit demokracii od populismu. „Demokracie se sama odkazuje na lid, populisté jsou tudíž velice silní, jelikož se odvolávají na nejzákladnější kámen demokracie", dodal.

Mezi nejvýraznější rysy populismu podle Jiřího Pehe patří práce politiků se strachem a využívání obav společnosti. „Populisté se snaží navrhnout zdánlivě snadná řešení, například když při uprchlické krizi chtěli uzavřít hranice státu," dodal Pehe. Josef Mlejnek zároveň upozornil, že tato řešení mohou vést k hlubokým rozvratům.

Za rozvojem populismu stojí podle Mlejnka krize západní civilizace a rozpad autorit, které byly kdysi jejími nosníky. „Příčinou může být ale také globalizace, lidé ji viní především ze ztráty národní identity," dodal. Důsledkem je potom frustrace veřejnosti z politiky a s tím souvisí i nástup nových stran. Josef Mlejnek popisuje nové strany jako pružnější a marketingově schopnější; jako příklad uvedl hnutí ANO podnikatele Andreje Babiše. „Klasické strany jsou dinosauři, jejich jednání vypadá nepružně a to nahrává populistům," řekl Mlejnek.

Populismus je však do jisté míry podle Jiřího Pehe přirozený. „Lidé se více zapojili do politického dění a k tomu se přidal i prvek nových technologií," uvedl. Josef Mlejnek pak dodal, že problémem dnešní české společnosti je, že se lidé neumí zorganizovat zdola. „Veřejnost je nespokojená, slyší na volební slogany, ale jak se jde k volbám, tak se nikdo nezúčastní," řekl. „Všichni tu totiž čekají na spasitele. Ale to jen nahrává Andreji Babišovi."

Adéla Paruchová

Aktivisté slaví úspěch: zákaz kožešinových farem prošel prvním čtením

Centrem Prahy prošel minulou neděli průvod požadující zákaz kožešinových farem. Protestující tak apelovali na Poslaneckou sněmovnu, která se zákazem na následujícím úterním zasedání měla zabývat. Nakonec Sněmovna zákaz v prvním čtení skutečně podpořila.

Přestože protestujícím počasí příliš nepřálo, sešlo se jich na Střeleckém ostrově kolem 600. Odtud se vydali na Václavské náměstí. V průvodu byly transparenty jako „Kabát ze psa? Fuj! A v čem je liška jiná?", „I já chci prožít život ve své kůži" či „Zakažme kožešinové farmy!".

V Česku je kvůli kožešinám ročně zabito přes 20 000 lišek a norků. Situaci by mohl změnit návrh zákona, který ve Sněmovně předložilo 50 poslanců napříč politickým spektrem. Podle něj by farmy v Česku měly skončit do konce roku 2018. Zákaz i přes návrh na zamítnutí přežil první čtení a byl postoupen výborům pro životní prostředí a zemědělství.

„Pro usmrcování zvířat výhradně za účelem získání kožešiny neexistuje důležitý lidský zájem. Přímý zákaz platí také ve Velké Británii, v Nizozemsku, Rakousku, Slovinsku, Chorvatsku, Srbsku, Bosně a Hercegovině a v Makedonii," uvedl ve Sněmovně jeden z navrhovatelů Robin Böhnisch (ČSSD).

Eliška Beranová

Čtyři příspěvky k diskuzi o migraci

Odborníci na diplomacii, zahraniční vztahy a bezpečnostní systémy hovořili 3. listopadu v CEVRO Institutu o velmi aktuálním tématu legálního i nelegálního stěhování osob.

Přednáška nesla název Hranice, migrace, bezpečnost a uspořádalo ji Centrum transatlantických vztahů CEVRO Institutu za přispění HOME AFFAIRS International Security Forum Prague. Úvodu a moderátorské činnosti se ujal prorektor Tomáš Pojar, každý z řečníků měl na prezentaci své myšlenky kolem patnácti minut.

Gil ad Ariely z Mezinárodního institutu pro boj proti terorismu komentoval hlavně technický aspekt zabezpečení hranic, k čemuž by dle jeho slov dopomohly moderní technologie, uspějí ale pouze s globální spoluprací. Také je potřeba počítat s omezením svobody výměnou za lépe hlídané hranice. Jako další hovořil Günter Beckstein, bývalý předseda vlády Bavorska. Jakékoli řešení zabezpečení podle něj záleží na kontextu a je zkomplikováno administrativní bariérou včetně právních předpisů o osobních údajích.

Tomáš Haišman z Odboru azylové a migrační politiky MVČR vnímá jako přednější problém ohrožení pocitu bezpečí, podle něj je tedy třeba povahu imigrační politiky přizpůsobit schopnosti integrace. Za dlouhodobý cíl označil zpomalení a zastavení migrace, její řešení bylo ale zatím neúspěšné a brání mu i nejednotný názor autorit. Jako poslední z hostů hovořil Bassam Tibi, německý politolog syrského původu a autor mnoha publikací o islámu a kultuře Blízkého východu. Podotkl, že nedokonalost integračních opatření je příčinou vzniku tzv. paralelních společností, které se necítí být státem přijaty, a i to může vyústit v kriminální činnost. Přednášku zakončila diskuse s účastníky, zazněly například dotazy o vlivu výsledku amerických voleb na případné zvýšení hraniční bezpečnosti. Jiný se týkal budoucnosti evropsko-turecké dohody.

Maria Gorbatova

Přežije korejská prezidentka svou diplomatickou smrt?

Foto archiv

Dokončení ze strany 1

Od počátku aféry opustilo Modrý dům (sídlo i pracoviště Pak) množství prezidentčiných spolupracovníků. Po nátlaku v minulém týdnu odstoupili ministr financí i premiér, jehož funkce je však spíše formální. Čche Son-sil, označovaná za fakticky nejmocnější ženu země, byla zatčena a čeká ji vyšetřování.

Prezidentka při svých posledních vystoupeních mimo omluv také zdůraznila, že bude plně spolupracovat s nezávislou komisí, která případ šetří. Sama čelí obvinění z privatizace veřejné moci.

Destabilizace, kterou skandál přinesl (čistky ve vládě, zatýkání, prohledávání domácností prezidentčiných spolupracovníků i kanceláří do incidentu zapojených korporací), vyústila v sobotní akci na tradičním soulském protestním místě – Gwanghwamunu. Dle některých zdrojů volalo po prezidentčině demisi na hlavní soulské třídě až 200 000 lidí. Videozáznamy z demonstrací obletěly svět.

„Byli tam lidé všech věkových skupin – studentské spolky, rodiče s dětmi i senioři. Zaplnili ulice v obrovském, ale kultivovaném, nenásilném protestu. Drželi světla a volali po prezidentčině odstoupení. Tomu přihlížely tisíce policistů," podělila se o osobní zkušenost ze sobotní akce Nicole Martincová, Češka studující na univerzitě v Soulu.

Deník The Korean Times hovoří o současné situaci jako o prezidentčině diplomatické smrti. Popularita Pak klesla na dosavadní minimum (kolem 10%), a to přestože se nejedná o její první přešlap. Již v roce 2015 byla tvrdě kritizována za postup vlády při snaze utajit potopení trajektu nedaleko ostrova Čedžu, při němž tragicky zahynuli 304 lidé, převážně středoškolští studenti.

Až další dny ukážou, jestli se prezidentce podaří aféru ustát a setrvá v úřadu až do konce svého mandátu v roce 2018. Ačkoli opozice se překvapivě k požadavku na prezidentčinu rezignaci nepřipojí, veřejnost je stále rozhořčená a již na tento víkend se dle neoficiálních zdrojů (mj. ze sociálních sítí) plánuje na Gwanghwamunu další demonstrace.

Tereza Zyklová

Midi Lidi dokázali, že jsou daleko více než vařící vtipálci

Smíchovský klub MeetFactory, pravidelné útočiště té nejlepší muziky, se v pondělí večer ponořil do taneční nálady. Kultovní brněnské uskupení Midi Lidi zde pokřtilo své letošní album *Give Masterpiece a Chance*!, dost možná nejkvalitnější český hudební počin roku. Kapela přitom ukázala, že by ji veřejnost neměla brát na lehkou váhu.

Midi Lidi je česká undergroundová hudební skupina. Za jejím vznikem stojí Petr Marek, renesanční osobnost známá také z dua Monikino Kino. Svou retro elektroniku kapela doplňuje o obskurní české texty a nebrání se přirovnání ke Kraftwerk, New Order nebo LCD Soundsystem. Jejich hity „Pokoj" a „Rád Vařim" patří mezi moderní evergreeny tuzemské alternativy.

Pozici rozehřívačů zvládli na výbornou dream popoví Mayen z Prahy. Z koncertu bylo jasné, že získávají více sebevědomí a kvalitním novým repertoárem vyklouzávají ze zajetí zahraničních vzorů, od kterých byli dříve takřka nerozeznatelní.

Pak už ale Marek a spol. písní „Tak už se zachraň!" rozjeli skoro dvouhodinovou párty, během které se nikdo ani vteřinu nenudil. S jistotou se dá říci, že kdo neviděl Midi Lidi naživo, zná je pouze z poloviny. Kapela sice zahrála skoro všechny své hity, mnohé se ale v živém podání dočkaly osvěžujících změn. Například „Pokoj" se asi v polovině volně převtělil do coveru „A Forest" od The Cure. Mezi skladbami si bral slovo Petr Marek a svým typickým projevem parodujícím normalizační zábavy zdravil publikum. Charakteristický humor, perfektně zvládnuté ovládání syntezátorového aparátu a expresivní projev a zpěv; to vše činí Marka jednou z nejvýraznějších osobností současné české hudby.

Celkově ale koncert působil překvapivě temně a hypnoticky. Velkou část setu věnovala kapela experimentálnějšímu křídlu své tvorby a často si brala na pomoc živé nástroje. Ponurou píseň „Noc" doplnili Midi Lidi o instrumentální vyvrcholení plné kytarového řevu, které připomínalo spíše něco z dílny Please the Trees. Vrcholem koncertu se stala trans vyvolávající krautrockouvá odyssea „Duch".

Nebyli by to Midi Lidi, kdyby křest proběhl tradičním způsobem. Šampaňské byste čekali marně, křtil se odkaz ke stažení alba na serveru Ulož.to. Na pódiu se na chvíli objevil i slavný herec Marek Vašut, představitel hlavní role v klipu k písni „Lux".

Nabízí se srovnání Midi Lidí s ostravskou formací Buty. Obě kapely jsou autory velkých hitů, kterým nelze upřít dávku nadsázky a vtipu. Pod krustou bláznů se ale skrývají mimořádně talentovaní umělci, jejichž koncerty kypějí experimentem a často vyeskalují do transcendentních výšin. Midi Lidi tak v MeetFactory ukázali, proč jejich hvězda stoupá stále výš.

TOMÁŠ KLÉZL

Cena Josefa Škvoreckého udělena in memoriam

Letošní ročník ceny o nejlepší prozaické dílo za uplynulý rok se nesl ve znamení ženského elementu. Z pětice finalistů porota nakonec vybrala Zuzanu Brabcovou, loni zesnulou spisovatelku, která se se svým románem Voliéry stala první soutěžící, jež ocenění obdržela až po smrti.

O Cenu Josefa Škvoreckého letos soupeřily romány čtyř autorek a jednoho autora, značně tedy dominovaly ženy. Z patnácti nominovaných titulů vybrala porota pět nejlepších, své dílo mezi nimi měli nositelka ceny Magnesia Litera Anna Bolavá (Do tmy), Zuzana Brabcová (Voliéry), Petr Daniel (Straka na šibenici), Sylva Fisherová (Bizon aneb služba a mise) a Markéta Pilátová (Hrdina od Madridu).

Za vítězku Zuzanu Brabcovou, která zemřela loni v létě, přebrala cenu její příbuzná. „Zuzana byla člověk zdrženlivý a introvertní, ani já vám tedy dnes mnoho nepovím," uvedla. Autorka, která za svůj život vystřídala mnoho různých profesí a kvůli komunistickému režimu v Československu publikovala v samizdatu v exilu, má na svém kontě už dvě významná literární ocenění. V roce 1987 jako první získala Cenu Jiřího Ortena a v roce 2013 cenu Magnesia Litera. „Je to ocenění zasloužené, ale velmi smutné, protože ho nepředáváme autorce," dodal jeden z porotců.

Kromě udělení prestižní ceny proběhl v úterý 8. listopadu v prostorách nádraží Dejvice křest románu Josefa Škvoreckého Scherzo Capriciosso. Umístění přitom není náhodné, byla to právě Praha 6, kde Škvorecký strávil část svého života. Tato událost tedy byla zároveň i vzpomínkou na jednoho z nejvýznamnějších českých poválečných prozaiků. Samotný román Scherzo Capriciosso patří k méně známé části autorova díla, soustředí se především na osobu skladatele Antonína Dvořáka. Program akce v této souvislosti organizátoři zpestřili poslechem útržku rozhovoru Škvoreckého s Mary Klimeš vzpomínající na Dvořáka a jeho rodinu.

Úsměvný záznam rozhovoru ale nebyl jediným zajímavým prvkem na desátém udílení ceny. Pořadatelé počítali i s možností fyzické nepřítomnosti některého z nominovaných autorů, spisovatelka Markéta Pilátová tak komunikovala s publikem pomocí aplikace Skype až z daleké Brazílie.

Cena Josefa Škvoreckého je české literární ocenění každoročně udělované za nejlepší původní české prozaické dílo. Poprvé ji v roce 2007 vyhlásila Literární akademie a v současnosti se o udržení této tradice stará Společnost Josefa Škvoreckého pod vedením Václava Krištofa. V minulosti cenu obdrželi Vladimír Poštulka (Hřbitovní kvítí na smetaně), Martin Reiner (Básník: román o Ivanu Blatném) nebo například Kateřina Tučková (Žítkovské bohyně).

EVA MÜLLEROVÁ A ANNA MUSILOVÁ

Foto archiv

Pět let bez Magora

Legenda českého undergroundu, literární kritik, symbol odporu proti totalitě a mnohokrát vězněný básník. Devátého listopadu si připomínáme již páté výročí úmrtí Ivana Martina Jirouse.

Jsou dvě věci, které se člověku vybaví při zmínce tohoto jména – přezdívka Magor a dlouhé vlasy na „mániřku", jejichž délku si Jirous udržel od 60. let až do své smrti v roce 2011. Mimo to však existuje mnoho důvodů, proč je považován za jednoho z nejvýznamnějších Čechů novodobé historie.

Od roku 1969 působil jako umělecký vedoucí skupiny The Plastic People of the Universe, v 70. a 80. letech minulého století byl hlavním organizátorem a „ideologem" českého undergroundu. Narodil se v roce 1944. V letech 1963–1969 studoval dějiny umění na FF UK v Praze a poté pracoval ve čtrnáctideníku Výtvarná práce, dokud na začátku normalizace nepřestal tento časopis vycházet. Potom se živil jako topič, pomocný dělník nebo přidavač na stavbě. Byl autorem mnoha výtvarných a hudebních kritik a programových textů, poezii psal soustavně od poloviny 70. let. Veřejně publikovat ale samozřejmě mohl až po listopadu 1989.

Byl uvězněn celkem pětkrát. Zatčení ho stihla zejména v souvislosti s uměleckou a organizační činností a především pro své politické názory (mimo jiné podepsal Chartu 77). V letech 1973–1989 si celkem odseděl osm a půl roku, z posledního trestu byl propuštěn v rámci Husákovy amnestie týden po 17. listopadu 1989.

Jednou z věcí, která mu pomáhala ve vězení přežít, bylo psaní, a to dopisů i poezie. Většina jeho básnické tvorby vznikla právě tam, mimo jiné i jeho nejznámější a zřejmě i nejlepší sbírka Magorovy labutí písně.

Po sametové revoluci se stal členem PEN klubu. Politicky aktivní byl i po revoluci, obhajoval například postavení vojenské základny NATO v Brdech. Zemřel náhle 9. listopadu 2011 ve svém pražském bytě na následky dlouhodobých zdravotních problémů, které souvisely jak s roky věznění, tak s jeho životním stylem.

KRISTÝNA MATĚJKOVÁ

Twenty One Pilots předvedli v Praze TOP show

Americké duo Twenty One Pilots (TOP), tvořené zpěvákem a multiinstrumentalistou Tylerem Josephem a bubeníkem Joshem Dunem, odehrálo 4. listopadu svou druhou pražskou show. Jelikož už v únoru tohoto roku se v Lucerna Music Baru stali bohy pro mladé publikum a koncert byl okamžitě vyprodaný, rozhodli se hudebníci návštěvu v České republice zopakovat a pro obrovský zájem byla show přesunuta z Fóra Karlín do Tipsport arény.

Jako předskokan vystoupil irský zpěvák Bry, který se snažil obměkčit nedočkavé fanoušky. Mluvil o tom, jak se mu líbí hudba Twenty One Pilots a prosil dav, aby ho miloval – „I just wanna be loved!". Jeho písničky byly nakonec publikem přijaty vděčně.

V půl desáté se dav červených čepic kopírující „beanies" kapely – dívka vedle mě prohlásila, že všichni v těch čepicích vypadají jako trpaslíci – dočkal. A chlapci nezklamali.

Po příchodu vhodil bubeník Josh mezi obecenstvo paličky a zahájil písní Heavydirtysoul z nejnovějšího alba Blurryface. Hned během druhého songu Tyler překvapil dav, když se po krátkém setmění v sále náhle objevil na jednom z ochozů. Překvapení bylo více: zaznělo Stressed Out, ačkoliv už ji duo nehraje tak rádo, jelikož se jim písnička tak trochu ohrála. Josh skočil salto vzad z klavíru a asi v půlce koncertu se oba dva po dalším setmění haly přesunuli na menší pódium na druhé straně sálu. Zde odehráli Johnny Boy, Fall Away, Kitchen Sink a další starší hity.

TOP nejednou dokázali, že svoje české (a slovenské) fanoušky milují stejně jako oni je. Bubeník nechal přední řady, aby chvíli nesli jeho bicí, zpěvák zase prohlásil, že se jedná o jednu z jeho nejoblíbenějších show na aktuálním turné Emotional Roadshow.

Celé vystoupení mělo halloweenský nádech. Od vypouštěné mlhy mezi publikum, přes animace tančících koster na obrazovkách až po nejrůznější přestrojení energické dvojky, která se ukázala v tradičních kuklách či plynových maskách.

Až na občasné pochybení ve zpěvu Tylera se jednalo o fantastický koncert, který dokonce přiměl i všechny lidi na ochozu, aby celou dobu stáli. Věřme tedy Tyleru Josephovi, že zase brzy přijedou.

NATÁLIE BARTLOVÁ

Mezipatra hledají hranice volnosti

Queer filmový festival Mezipatra představil šestici dokumentárních snímků s rozhovory a dvaačtyřicet krátkých filmů. V Praze ale Mezipatra nekončí, zájemci se ho dočkají i v Brně, Olomouci a Hradci Králové.

Co pro rodiče znamená mít transexuální dítě? Jaké to je, být homosexuál s handicapem? I takových otázek se dotkla Mezipatra. Jedná se již o 17. ročník filmového festivalu s tématikou sexuálních menšin, který začal 3. listopadu v Praze a 11. listopadu se přesouvá do brněnských kin, kde festival potrvá do 18. listopadu. V Ostravě se přehlídky dočkají 3. prosince a v Hradci Králové ji budou moci diváci navštívit od 8. prosince.

Téma letošního ročníku hranice volnosti s queer komunitou úzce souvisí, protože se často potýkají s problémem najít místo, kde se budou cítit volní a svobodní bez jakéhokoliv omezení na základě své rozdílnosti. Jak si hranice volnosti v životě sami vymezujeme, komentoval ředitel festivalu Pavel Bicek: „Vnitřně i v interakci s okolím, vědomě, nevědomě a mnohdy tak, že se vymezujeme vůči ostatním a hledáme příslovečného nepřítele. Děje se to jak na celospolečenské úrovni, tak v rámci menších komunit – také o tom vyprávějí některé z vybraných snímků."

Mezipatra odstartoval Kocour, dramatický snímek rakouského režiséra Händla Klause, který se pyšní vítězstvím Teddy Award z letošního mezinárodního festivalu v Berlíně. Dalším zajímavým filmovým počinem je i francouzský snímek Stát pevně, který byl uveden již na festivalu v Cannes. Ovšem ocenění nejvyšší si z Mezipater odnesl Ornitolog uznávaného režiséra Joãa Pedra Rodriguese. Netradiční film ukazuje cestu ornitologa Fernana portugalskou přírodou, nechybí erotické prvky, ale i katolická symbolika odkazující na životy svatých.

KATEŘINA VRANÁ

Putování za nepálskými horami, pandami a čínskou pálenkou

Člověk, který se vypraví do země bez sebemenšího plánu cesty, pouze na základě touhy uvidět buddhisty a pandy, musí mít opravdu rád dobrodružství. Pokud se navíc rozhodne, že nebude využívat žádné dopravní prostředky, ale pouze vlastní síly, může se jevit jako úplný blázen.

Odvahu uspořádat takovou výpravu měl čtyřiadvacetiletý dobrodruh Ladislav Zibura. O svých poznatcích z tříměsíční cesty po Nepálu a Číně napsal svou druhou knihu Pěšky mezi buddhisty a komunisty, která příští týden vyjde. Při té příležitosti navštěvuje česká města a sdílí své zážitky s posluchači. V úterý 8. října zavítal i do pražského kina Aero, kde po přednášce svou novou knihu pokřtil čínskou pálenkou.

V turistických průvodcích se o nepálské a čínské kultuře příliš nedozvěděl, proto se rozhodl jít za ní, ptát se lidí, poznávat krajinu, ochutnat tradiční pokrmy. „Odletěl jsem do země, o které jsem nevěděl vůbec nic. Až na místě jsem zjistil, že jsem přijel poznávat buddhistickou kulturu do z devadesáti procent hinduistické země," líčil s humorem. Přestože je Nepál jednou z třiceti nejchudších zemí světa, lidé byli k Ziburovi pohostinní. Často se ocitl u domorodců v „obýváku".

Vysoký běloch s krosnou na zádech byl atrakcí nejenom v Nepálu, ale i v Číně, kde měl na programu hlavně pandy a turisty málo vyhledávaný čínský venkov. Ve většině oblastí, které navštívil, viděli obyvatelé cizince úplně poprvé. Protože Číňané na tom nejsou s angličtinou o nic lépe než Nepálci, podařilo se Ziburovi vzbudit rozruch alespoň jeho skromnou slovní zásobou čínštiny. „První čínské slovo, které jsem se naučil, bylo Mao Ce-Tung. Když si

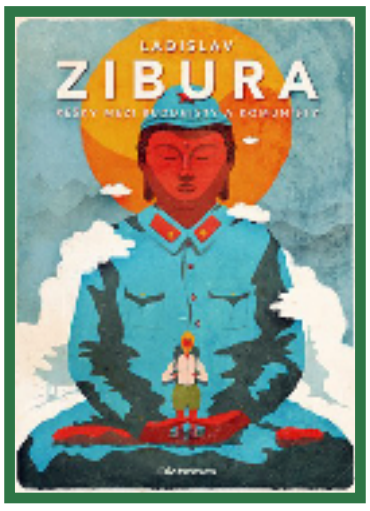

chcete v Číně objednat čaj, přijdete do obýváku, ukážete na fotku na zdi a řeknete Mao Ce-Tung," zavtipkoval Zibura. O hlubší politickou debatu však Číňané nestáli, raději si s ním vypili domácí pálenku nebo vyfotili selfie.

TEREZA DORŇÁKOVÁ

Místo pro naši reklamu

Triumf na Karjale překazila ruská mašina

Čeští hokejisté vítězství na Karjala Cupu nedosáhli. Po výhrách nad severskými celky podlehla česká reprezentace Rusku. Tato prohra však nekazí celkový dojem z turnaje, který přinesl spoustu pozitiv a druhé místo na zahajovacím podniku seriálu Euro Hockey Tour.

Hned s osmi nováčky se představila česká hokejové reprezentace na turnaji Karjala. První zápas proti Švédsku hostila západočeská metropole, kde se v barvách českého týmu ukázala celá řada plzeňských odchovanců. I díky jejich přispění se po skvělém výkonu radovali čeští hokejisté po výhře 6:3.

Po přesunu do Helsinek, dějiště turnaje, zvládli Češi i duel proti domácímu celku. V druhém vystoupení na turnaji navázali na výborný výkon z prvního zápasu, podařilo se jim zvrátit nepříznivě se vyvíjející utkání a porazili Finy poměrem 5:3. Obrat řídil novopečený kapitán Jeřábek, který k jedné brance přidal i dvě asistence.

Celkový triumf na Karjala Cupu ale svěřencům trenéra Jandače utekl. V posledním utkání padaly góly jen do české sítě a hokejisté podlehli Rusům 0:3. Naši tak skončili v turnaji na druhém místě, právě za ruskou sbornou.

Čeští reprezentanti mají za sebou povedené vystoupení na prvním podniku EHT, ve kterém ukázali obrovskou chuť a nasazení. Hra beze strachu, aktivní bruslení, povedené přesilovky či produktivita obránců, to byla hlavní pozitiva Jandačova výběru. Svými výkony se blýskl Lukáš Radil, který byl vyhlášen nejlepším útočníkem turnaje, když pomohl české reprezentaci třemi brankami a dvěma asistencemi.

Národní tým se hodlá držet nastavené strategie – testovat další hráče v konfrontaci mezinárodního hokeje. „I kdybychom turnaj vyhráli, nebo dopadli špatně, na naší strategii se nic nemění. Plánu se budeme držet. Věřím, že kluci budou dál podávat výkony jako na tomto turnaji," řekl trenér národního týmu Jandač.

Plán, který nastavil realizační tým, zafungoval na prvním turnaji skvěle. Nezkušení hráči se rvali o každý kotouč a obstáli. Laťka je nastavena, je otázkou, zda ji český tým udrží i na dalších zastávkách Euro Hockey Tour. Dá se předpokládat, že vzhledem k počtu českých hráčů v NHL, se právě tito hokejisté stanou osou týmu na mistrovství světa ve Francii.

Martin Špaček

Tomáš Pavelka v souboji s Vjačeslavem Leščenkem. Foto archiv

Boj o přežití: fotbalovou reprezentaci čeká klíčový duel proti Norsku

Český tým se v dosavadním průběhu kvalifikace na mistrovství světa trápí. Ze tří zápasů dokázal získat pouze dva body a stále čeká na vstřelenou branku. Změnu by mohlo přinést páteční utkání proti Norsku. Jarolímův výběr nutně potřebuje plný bodový zisk, aby mohl pomýšlet na postupová místa ve skupině C. Úvodní výkop je v pražském Edenu naplánován na 20:45 hodin.

Trenér národního mužstva Karel Jarolím toto pondělí dodatečně zařadil do nominace dva debutanty: plzeňského útočníka Michaela Krmenčíka a záložníka Slavie Antonína Baráka. „Krmenčík se nachází v dobré formě, Tonda Barák se podílel značnou měrou na herním vzestupu Slavie," vysvětluje svůj tah šedesátiletý kouč. Tyto hráče doplnili záložníci Kopic, Pavelka a Zmrhal, který si prožil premiéru před několika týdny při bezbrankové remíze s Ázerbájdžánem. Jarolím také přiznal, že se pokusil přimět k návratu do reprezentace Davida Lafatu, sparťanský útočník jej ale odmítl se slovy, že to nejlepší už má za sebou.

Česká reprezentace se momentálně nachází v nelehké pozici, spolu s Kyprem se ve třech utkáních nezmohla na jedinou branku. Střelecky produktivnější jsou i takoví fotbaloví trpaslíci jako Gibraltar, San Marino nebo Malta, kteří si dokázali připsat alespoň jeden přesný zásah. „Všichni hráči, kteří se starají o ofenzivu, by měli cítit, že to není dobře. Na druhou stranu nás to nesmí úplně svazovat, abychom v případných šancích nebyli zbrklí nebo hektičtí," řekl krajní záložník Ladislav Krejčí.

Čelo tabulky se začíná nebezpečně vzdalovat, na první dvě místa reprezentace ztrácí sedm, respektive pět bodů. Jakékoliv zaváhání proti Norsku by znamenalo velkou bodovou ztrátu, která by možnost postupu výrazně zkomplikovala. „Tlak člověk cítí pořád, očekávali jsme, že těch bodů bude víc. Možná i dokonce narůstá, ale jen silní se s tím dokážou vyrovnat," řekl Jarolím na srazu týmu v Praze. Svým svěřencům v úterý naplánoval videorozbor zápasu s Ázerbájdžánem, ve kterém jim vytýkal zejména nevýrazný pohyb v přechodové i útočné fázi hry.

Soupeř ze Skandinávie je na tom podobně, po třech odehraných zápasech má na kontě tři body za výhru 4:1 proti outsiderovi skupiny San Marinu. Norský fotbal se nachází v dlouhodobé krizi, posledním výraznějším úspěchem je postup z kvalifikační skupiny na EURO 2000. Přesto se z tábora seveřanů ozývají sebevědomá prohlášení. „Myslím, že zápas s Čechy je jedinečnou šancí, jak upevnit své postavení ve skupině a přiblížit se ke konečnému druhému místu. Jedeme si pro tři body," tvrdí trenér norského výběru Per-Mathias Högmo.

Tomáš Chramosta

Nominace české reprezentace na kvalifikační utkání proti Norsku
Brankáři: Tomáš Koubek, Tomáš Vaclík, Jiří Pavlenka
Obránci: Jakub Brabec, Theo Gebre-Selassie, Pavel Kadeřábek, Tomáš Kalas, Filip Novák, Daniel Pudil, Tomáš Sivok, Marek Suchý
Záložníci: Bořek Dočkal, Lukáš Droppa, Tomáš Hořava, Ladislav Krejčí, Jiří Skalák, Antonín Barák, David Pavelka, Jan Kopic, Jaromír Zmrhal
Útočníci: Patrik Schick, Milan Škoda, Michael Krmenčík

Trenér Jarolím během předzápasového tréninku. Foto archiv

Čeští hokejisté jsou v zámoří ohroženým druhem

„Nechceme tě," muselo si před startem letošní sezony NHL vyslechnout nebývale mnoho Čechů. Výčet nepotřebných hráčů obsahuje i některá nečekaná jména.

Asi největším překvapením bylo stěhování Ondřeje Pavelce na farmu v Manitobě poté, co se Winnipeg rozhodl upřednostnit mladý brankářský tandem Hutchinson – Hellebuyck. Významnou roli sehrála výše platu českého brankáře, která ukrajovala značnou část z platového stropu kanadského týmu. Po sedmi sezonách strávených výhradně v NHL tak kladenský odchovanec letos opět zažije atmosféru nižší soutěže American Hockey League poté, co o něj neprojevil zájem žádný z týmu NHL.

Dalším překvapivým jménem na seznamu nepotřebných je torontský forward Milan Michálek. Maple Leafs se rozhodli postavit kádr na mladých hráčích, a pro českého matadora tak v prvním týmu nezbylo místo. Stejně jako v Pavelcově případě hovoří v neprospěch Michálka vysoký plat. Z listiny volných hráčů si jindřichohradeckého rodáka žádný tým nevybral, a tak byl český reprezentant nucen přesunout se do rezervního týmu. V dresu Toronta Marlies okusí podobně jako Pavelec druhou nejvyšší zámořskou soutěž.

Ani Zbyněk Michálek, Milanův bratr, nezůstal pohybu na soupisce ušetřen. Se zkušeným zadákem přestala počítat pro změnu Arizona, která podobně jako Toronto omlazuje kádr a zanedlouho čtyřiatřicetiletý veterán do této koncepce nezapadá.

Čeští hráči v posledních letech nemají v Americe snadný život. Zastoupení našich hokejistů v nejlepší soutěži světa se povážlivě ztenčilo. Jen pro porovnání – zatímco před deseti lety působilo v NHL 70 Čechů, kteří tak po Kanaďanech a Američanech představovali třetí nejvíce zastoupenou národnost v soutěži, ve stávajícím ročníku elitní soutěže jich zatím do utkání zasáhlo pouze 29.

Jaroslav Keimar

Nové přírůstky do elitní hokejové společnosti

Do Síně slávy českého hokeje byli minulý čtvrtek uvedeni čtyři noví členové. Tři bývalí hráči, kteří se podepsali pod největší úspěchy národního sportu, byli spolu s bývalým sudím oceněni v Galerii Harfa, kde má Síň slávy své sídlo.

První oceněný Vlastimil Bednář patřil na přelomu 60. a 70. let mezi defenzivní pilíře národního týmu, s nímž vybojoval titul a také dvě bronzové medaile z mistrovství světa. Většinu své kariéry odehrál Bednář v dresu Plzně, z dvou mistrovských titulů se ale radoval s jihlavskou Duklou. Později si vyzkoušel i hokej v Norsku. Po ukončení profesionální kariéry působil jako trenér u mládežnických reprezentací. „Jsem rád, že jsem se do síně dostal. Je to asi zakončení mé hokejové kariéry. Více dosáhnout nemůžu," řekl Bednář po uvedení do společnosti nejlepších českých hráčů.

Josef Paleček se podílel spolu s Bednářem na mistrovském titulu z roku 1972, do své sbírky přidal i bronz a stříbro z následných šampionátů. „I já jsem rád, že si na mě vzpomněli, a abych řekl pravdu, tak jsem to nečekal a nedoufal jsem v to. Je fantastické být ve společnosti takových osobností a je to pro mě čest," uvedl Paleček, jenž se naposledy u hokeje objevil jako asistent reprezentačního trenéra Aloise Hadamczika.

Posledním z oceněných hokejistů byl Jaroslav Špaček, olympijský vítěz z Nagana a trojnásobný mistr světa. Špaček, který aktuálně působí na lavičce reprezentace jako asistent kouče Josefa Jandače, odehrál v národním týmu přes sto utkání, v zámořské NHL naskočil celkově do 880 duelů. „Člověk si to možná neuvědomuje, ale je to velká pocta. A může se ohlédnout za svou kariérou, která začala na zimáku v Plzni. V kamenné Síni slávy jsem osobně byl a člověka napadne, že by rád byl její součástí. Jsem za to vážně moc rád. Byl to s hokejem kus života. A tohle je snad i potvrzení, že člověk pro český hokej něco udělal," prozradil dvaačtyřicetiletý bývalý obránce.

Noví členové Síně slávy před utkáním v Plzni. Foto archiv

Posledním oceněným se stal in memoriam bývalý rozhodčí Quido Adamec. Ten působil jako sudí v nejvyšší československé soutěži mezi lety 1952 a 1969. Na mezinárodní úrovni pískal patnáct sezón.

Všichni ocenění byli veřejnosti představeni jako noví členové Síně slávy před utkáním reprezentace proti Švédsku v Plzni, kde se dočkali zaslouženého bouřlivého potlesku. Národní tým plný nováčků se těmto legendám odvděčil vítězstvím nad seveřany 6:3.

Filip Ardon

FLEŠ
Šéfredaktor: Tomáš Šedivý
Editoři: Dominik Patzner, Petra Vávrová, Anna Julie Řehořová, Filip Kalčák • **Korektoři:** Jan Šimek, Eva Müllerová, Michaela Lišková, Jaroslav Keimar •
Redakce: Sabina Andree, Filip Ardon, Natálie Bartlová, Eliška Beranová, Tereza Brůžková, Tereza Dorňáková, Maria Gorbatová, Tomáš Hubka, Tomáš Chramosta, Karolína Jírová, Filip Kalčák, Jaroslav Keimar, Tomáš Klézl, Michaela Lišková, Kristýna Matějková, Eva Müllerová, Anna Musilová, Zuzana Nevolová, Adéla Paruchová, Dominik Patzner, Anna Julie Řehořová, Tomáš Šedivý, Jan Šimek, Martin Špaček, Petra Vávrová, Kateřina Vraná, Aneta Zámečníková, Tereza Zyklová

Prezidentské volby ve Spojených státech amerických

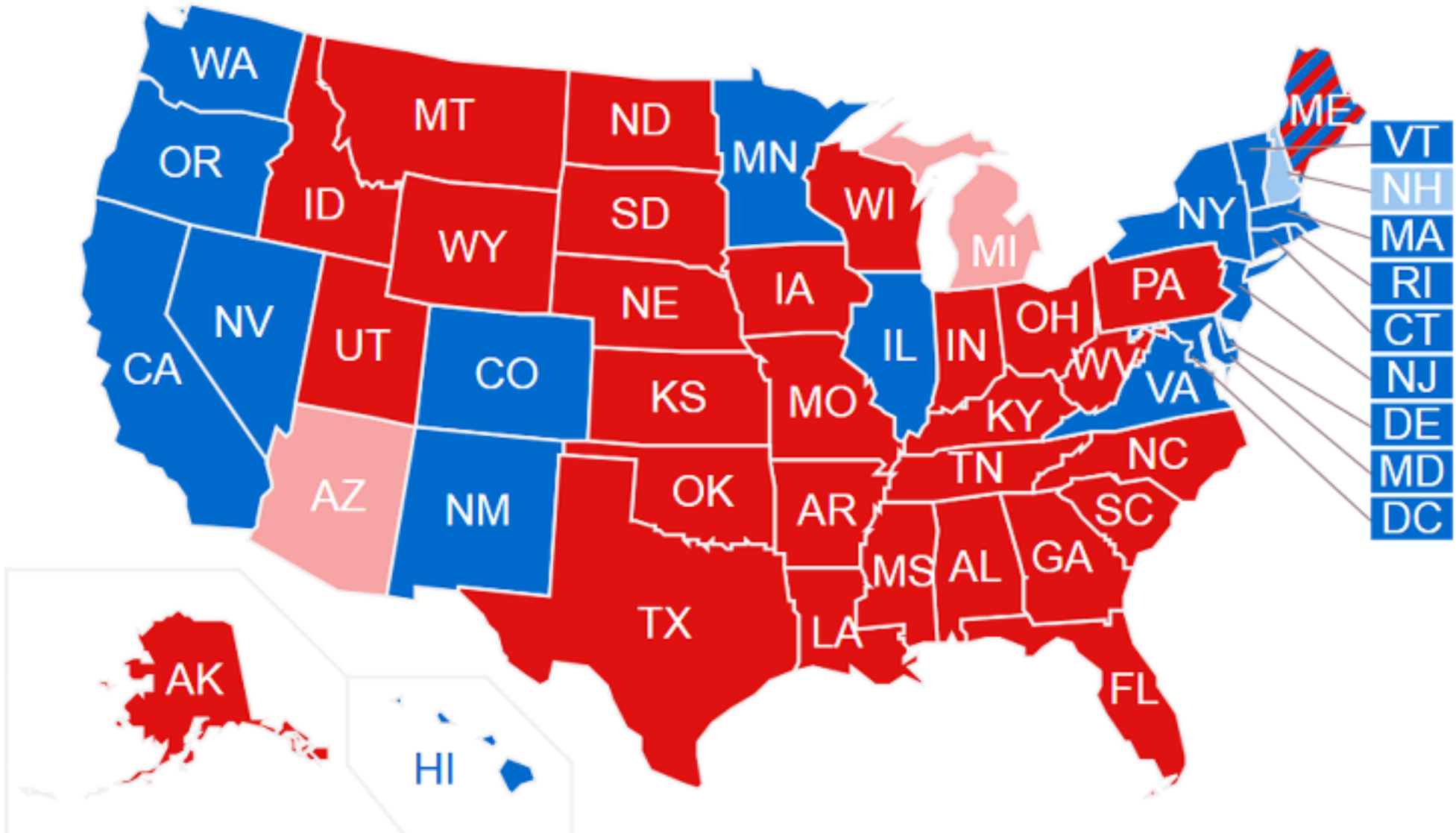

Jak média ovlivnila naše mínění o kandidátech amerických voleb?

Jedna z nejdůležitějších událostí roku 2016 je za námi a ponechala v nás různé pocity. Někteří jsou z výsledku amerických prezidentských voleb nadšeni, jiní naopak nedokáží unést fakt, že hodná Hillary prohrála proti zlému Donaldovi. Jak je však náš názor náš a jak moc je ovlivněný médii?

Ač nerad, musím souhlasit s Milošem Zemanem, který při své gratulaci Donaldu Trumpovi prohlásil: „Média nemají podle mého názoru tvořit veřejné mínění, ale informovat ho.“ Nejlepším příkladem českého média reflektující americké volby byla soukromá televize DVTV, která v přímém přenosu vysílala debaty s příznivci republikánů i demokratů a tím nabídla pestrou škálu názorů. Ačkoliv absolutně proclintonovsky česká média nepůsobila, podporu nejsilnější ženské kandidátce všech dob projevovalo mnoho z nich, včetně televizních stanic ČT a TV Nova. Levicově orientované Parlamentní listy mluvily naopak naprosto jednoznačně ve prospěch Donalda.

S nevolí jsem sledoval, jak se média snažila ovlivnit veřejné mínění. Především ale na americké scéně, kde 98% z nich hlásalo již dlouho před samotnými volbami, že vítězkou se stane Hillary. Občas se však i v naprosto proclintonovských nových médiích objevovala čísla, která ukazovala Donaldův náskok. V té chvíli vyvstávala otázka, zda-li tato čísla neměla pouze podpořit demokratické voliče k větší účasti a zajistit tak své oblíbenkyni fenomenální vítězství.

Veřejně se do politické scény zapojily i známé osobnosti z celého světa. S H. Clinton vystoupily například zpěvačky Lady Gaga a Beyoncé, Trumpa podpořili američtí herci Steven Seagal, Hulk Hogan nebo bývalý světoznámý boxer Mike Tyson. A nejsou to snad tito lidé, kteří společenské dění ovládají nejvíce? Ruku v ruce s médii tedy mohou tvořit velice silný faktor, jenž ovlivňuje lidské rozhodování. A myslím, že to se také stalo, a proto je pro mnoho lidí vítězství republikánského kandidáta takovým šokem. Už od začátku média favorizovala a tvořila z Hilary totem, který se promítl v mnohých z nás a je složité tento totem porazit.

TOMÁŠ HUBKA

„Británie a Spojené státy jsou a zůstanou silnými a blízkými partnery v obchodu a obraně. Na práci se zvoleným prezidentem se těším.“

BRITSKÁ PREMIÉRKA THERESA MAY

„Chci zajistit, aby předání administrativy bylo provedeno dobře, protože v samé podstatě jsme stejný tým.“

AMERICKÝ PREZIDENT BARACK OBAMA

„Počítám se vzájemnou spoluprací na vyvedení rusko-amerických vztahů z kritického stavu.“

RUSKÝ PREZIDENT VLADIMIR PUTIN

„Vztah našich zemí je založen na společných hodnotách, které chci nabídnout k úzké kooperaci.“

NĚMECKÁ KANCLÉŘKA ANGELA MERKEL

„Čínsko-americkému vztahu připisuji velký význam a těším se na spolupráci při udržování vzájemného respektu.“

ČÍNSKÝ PREZIDENT SI ŤIN-PCHING

Nový svět pod taktovkou Donalda Trumpa

Úterní americké prezidentské volby otřásly moderní společností. Zatímco jedni se nyní tetelí nadšením, dobrá polovina Američanů se oklepává odporem. V čele nejmocnější země světa má proti všem očekáváním stanout Donald Trump – dosud nejkontroverznější osoba, která kdy měla vládnout v Bílém domě. Osoba, která se zpočátku zdála být zcela absurdní figurkou, směšnou karikaturou, která si jen díky svým hraničním výrokům užívá mediální pozornosti, a která nemá ani tu nejmenší šanci se skutečně stát prezidentem Spojených států.

Jak se tedy stalo, že si americká veřejnost zvolila za představitele člověka, který ve svých radikálních proslovech přehlíží demokratické hodnoty, člověka, jehož představy o vlastním politickém programu jsou nadto mizivé anebo přinejmenším zmatené? Samotní voliči na tuto otázku snad ani nedokáží odpovědět.

Ve volbách, které měly až do poslední chvíle patřit demokratce Hillary Clinton, najednou nečekaně jeden stát po druhém padal k nohám Donaldu Trumpovi.

Kandidátovi, který šovinistickými poznámkami s rasistickým podtextem polarizoval svět. Člověku, který několikrát naznačil, že nehodlá dodržovat závazky USA ve světě i vůči NATO, který nepřináší žádná řešení, pouze míní americkou politiku izolovat, přetrhat dosavadní vazby a vycouvat z globálních problémů.

Pokračování na straně 6

Prezidentské volby ve Spojených státech amerických

Foto Reuters

Nový svět pod taktovkou Donalda Trumpa

Dokončení ze strany 5

Postavě, která do volebního klání vnesla vlny nenávisti, nacionalismu a nevídané hulvátství ospravedlněné heslem „Make America Great Again“.

Ačkoli se ve svém vítězném proslovu nechal slyšet, že se chce stát prezidentem všech Američanů, Donald Trump je pro všechny velkou neznámou. Hodlá doopravdy zastavit program všeobecně dostupného zdravotního zajištění Obamacare a názorově se přiklonit k dosud opozičnímu Rusku? Usilovat o rozpuštění NATO? Nikdo nemá tušení, co jeho vláda přinese. Nejspíš ani on sám.

Bohužel se vrtkavá, znepokojující budoucnost USA v čele s Trumpem a koaličně laděným kongresem netýká jen této západní mocnosti. A tak se spolu se Spojenými státy – pilířem, na kterém stojí svobodný svět, mezinárodní spolupráce a bezpečnost či globální ekonomika - otřásají základy celé moderní společnosti.

„Doufám, že Donald Trump bude respektovat základní práva a svobody,“ prohlásil předseda Evropské komise Donald Tusk, když jako mnozí další státníci vyjádřil obavy a nejistotu nad vývojem zahraniční politiky Spojených států.

Americký prezident, který nutí politickou veřejnost pochybovat o tom, zda budou dodržovány základní principy demokracie, je vskutku raritou.

Ale jak známo, odříkaného chleba největší krajíc. Na důkaz toho si USA – země demokratických hodnot a symbol nezávislosti – zvolila do svého čela Donalda Trumpa, který se s nimi zásadně rozchází. Jestli společnost jeho kroky dokáže strávit, aniž by jí zaskočilo, je však stále záhadou.

Amerika se opravdu znovu stala neznámým Novým světem.

ZUZANA NEVOLOVÁ

Skleněný strop stále drží

Kampaň není jen náhodou slovo užívané jak v politice, tak ve vojenství. Hromadné úsilí s takhle důležitým cílem je nesmírně emocionálně vypjatým a náročným obdobím pro všechny zúčastněné. Americká volební kampaň v roce 2016 ukázala, jak moc je tamní společnost rozdělená a na jakou rétoriku jejich svět slyší. Letos se mediální cirkus netočil kolem politických cílů a reálných příslibů postupu, ale hlavně okolo kandidátů samotných, jejich schopností přiblížit se lidem a zalíbit se jim.

V tomto ohledu měl očividně navrch kandidát republikánské strany Donald Trump. Jeho podpora ze strany bílých mužů USA byla už od oznámení kandidatury masivní, jeho projevy hlasité, senzační a radikální. Fakt, že ekonomická zdatnost, na níž si Trump zakládá, byla spíše bezvadnou kamufláží obchodních nezdarů, nebo že je jeho platforma založená na extrémně rasistických a homofobních plánech, většinu republikánských stoupenců nijak nezarazil. Trumpova politická neznalost byla dokonce v očích mnoha jeho obdivovatelů kladem. Názory, že stát je třeba řídit jako firmu, ze kterých nám v ČR běhá mráz po zádech, přijali s nadšením, že jejich kandidát nemyslí jako ostatní politici současného systému. Krátce řečeno, Trump byl tím silným bílým mužem se znělým hlasem a říkal věci, které se lidé do té doby nahlas říct neodvažovali.

Feministické hnutí a demokratický svět s ním sledovaly napjatě postup demokratické kandidátky Hillary Rodham Clinton. V mnoha věcech problematické Clinton se nedala upřít výrazná převaha politických zkušeností z postů ministryně zahraničí, senátorky a první dámy Arkansasu i Spojených států. Paradoxně jí voliči vyčítali i to, představovala pro ně součást zaběhnutého kolosu, který se na své občany neohlíží. Dokonce i feministický rozměr Clinton – ženy, která měla jako první v historii prezidentské křeslo na dosah ruky, přehlušila v médiích obvinění z nezodpovědnosti a podvodů. Zaměříme-li se zpátky na sympatičnost kandidátů, zjistíme, že odpůrci H. Clinton ji prohlašovali za falešnou a vypočítavou. Měli problém s její autenticitou a chladnou fasádou, s níž na veřejnosti vystupovala. S pohledem do minulosti H. Clinton se není čemu divit. Aby pomohla svému manželovi v jeho kariéře, byla demokratka pod velkým tlakem americké veřejnosti, aby působila tak, jako má správná manželka politika působit. Ze svérázné feministky a nadějné právničky podstoupila proměnu v usedlejší verzi sebe sama, aby zvýšila důvěryhodnost Billa Clintona. Osobní fasáda tudíž tvořila zásadní součást její kariéry a jejího života. S politickou prací a snahou změnit Ameriku k lepšímu ale nikdy neustala. Na rozdíl od Donalda Trumpa vstupovala do prezidentského závodu nejen se zkušenostmi, ale i s jasně formulovanými názory na většinu aspektů politické práce. Není divu, že ve srovnání s ním působila profesionálně a chladně.

Musíme se zeptat, je osobní charisma opravdu tím, podle čeho bychom měli vybírat prezidenta své země? Zvláště jde-li o osobní charisma pochybného druhu, založené na nenávisti vůči určitým lidem? V nahlížení médií i veřejnosti na oba kandidáty vidíme jistě rozdíly. Zatímco každá aféra kolem H. Clinton byla nafouknuta a dštít síru se na ni nebáli ani její voliči, jakákoli kauza s Trumpem byla mysteriozně zametena pod koberec a nebyla jí přikládána důležitost. Příkladem budiž obvinění ze znásilnění třináctileté dívky nebo nedávná nahrávka Trumpových sexistických poznámek a jeho reakce na jejich zveřejnění. Tak otevřené urážení žen mělo konečně vyslat signál i těm stoupencům, kterým Trumpovy poznámky ohledně rasy neetické nepřipadaly.

Pro všechny americké menšiny budou pravděpodobně výsledky těchto voleb katastrofální. Republikánská strana a zvolený viceprezident Mike Pence se dlouhodobě vyjadřují například pro léčení homosexuality a nebo zrušení reformy zdravotnictví, jež by znamenalo stažení příspěvků pro postižené. Trumpova výrazně protiimigrantská politika může znamenat deportaci tisíců Američanů bez dokladů. O to překvapivější byl volební profil Trumpových voličů. Nejen černoši, ale hlavně Hispánci nepodpořili H. Clinton v tak velkých číslech, jak se čekalo. Další skupinou, která demokratce sebrala vítr z plachet, byly ženy. Více než polovina bělošek hlasovala pro Trumpa a umožnila tak republikánům získat jak senát a sněmovnu reprezentantů, tak prezidentství. Díky tomu jsou o mnoho blíž republikánské cíle jako například ukončení financování distribuce antikoncepce nebo kriminalizace potratů, které ovlivní ženy v celé Americe. Místo toho, aby dnes skrz rozbitý skleněný strop hleděly na první prezidentku USA, musí se teď bát, jestli je to sklo neumačká. Ale jak řekla Hillary Clinton ve svém dojemném povolebním projevu: „Všem dívkám, které se teď dívají: Nikdy nepochybujte, o své síle a důležitosti a o tom, že si zasloužíte každou šanci na světě.“ Snad se na demokratické volební fiasko letos dívala i první budoucí prezidentka USA, poučila se a spřádá plány, jak na skleněný strop zaútočit příště.

PETRA VÁVROVÁ

Zničí Trump Paříž?

Polovina Ameriky stále rozdýchává výsledek svých prezidentských voleb. A je možné, že je budeme rozdýchávat všichni, a to ještě dlouho po tom, co Donald Trump skončí v prezidentském úřadě. Pařížská mezinárodní dohoda o globálním oteplování se Trumpovým zvolením ocitla v ohrožení. Uhelní lobbisté se radují.

Také polovina Ameriky jásá, druhá se s tím odmítá smířit. Protesty proti nastávajícímu americkému prezidentovi vypukly na několika místech po celých USA, především na západním pobřeží. To ale na Trumpově nástupu do úřadu nic nezmění a protesty časem ustanou.

Závažnějším a dalekosáhlejším problémem je to, že klimatickou politiku Spojených států povede člověk, který několikrát označil globální oteplování za „hoax“. Tato problematika byla všeobecně málo zmiňována v předvolebních debatách a Trump sám o ní také příliš nemluvil. Snažil se však získat voliče ve státech tzv. rustbeltu, v minulých volbách tradičně demokratických. Velkou část hlasujících v těchto čtyřech státech (Michigan, Ohio, Wisconsin a Pensylvánie) totiž tvoří zaměstnanci průmyslových závodů, kteří byli zásadně nespokojeni s tím, že washingtonský establishment v roce 1994 schválil Severoamerickou dohodu o volném obchodu (NAFTA). Tato dohoda totiž způsobila, že mnoho firem přesunulo své výrobny do levnějšího Mexika a Američané v této oblasti začali přicházet o zaměstnání.

Republikánský kandidát navíc naznačoval, že hodlá zastavit financování vědeckého výzkumu klimatických změn, vyvíjení technologií omezujících emise a pomoc regionům bojujícím s klimatickými dopady. Nechal se též slyšet, že chce ve Spojených státech zvýšit těžbu uhlí, ropy a zemního plynu. Pověřil předního odpůrce globálního oteplování Myrona Ebella, aby vedl jednání o změnách s kanceláří na ochranu životního prostředí (Environmental Protection Agency) a lobbistu za fosilní paliva Mika McKennu jmenoval do čela resortu pro energetiku. Chce zrušit regulace emisí pro továrny, které zavedla Obamova administrativa. Je také pravděpodobné, že se pokusí o to, aby USA vycouvaly z ratifikace Pařížské dohody o klimatické změně.

Právě účast USA na této dohodě je přitom naprosto klíčová pro její efektivitu. Bez zapojení Spojených států je možné, že dohodu nepodepíše Čína, největší obchodní partner USA, a účast Číny je zase klíčová pro většinu rozvojových zemí, které se rozhodly dohodu přijmout. Zástupci všech zemí, které dohodu přijaly, se příští víkend sejdou v Marakéši, aby projednali detaily implementace dohody do jednotlivých legislativ.

Přesto je obtížné předvídat, jak bude Trumpova politika ochrany životního prostředí vypadat.

„Je velmi těžké odhadnout, jak bude Donald Trump postupovat na mnoha frontách,“ řekl ve středu reportérům Scott Segal, advokát firmy Bracewell Giuliani, která zastupuje mnoho energetických zájmů.

Segal zmínil, že Trumpovi poradci, plynárenský magnát Harold Hamm a Kevin Cramer jsou „nadšení do vývoje“.

Environmentální uskupení se hned ve středu shromáždila, aby projednala výsledky voleb. „Tohle není konference, kterou jsme chtěli mít,“ prohlásil Gene Karpinski, prezident Ligy konzervativních voličů při zahájení události.

Ačkoliv se zdá, že to vypadá na konec dosavadní environmentální politiky Spojených států, mnozí naznačují, že v soukromém sektoru se nic nemění a ekologická hnutí nehodlají vyklidit scénu. Stejně jako v mnoha dalších oblastech nikdo netuší, co prezidentování Donalda Trumpa přinese.

JAN ŠIMEK

Volební speciál připravili
Editoři: Tomáš Šedivý, Dominik Patzner
Korektorky: Anna Musilová, Tereza Zyklová
Redakce: Tomáš Hubka, Zuzana Nevolová, Petra Vávrová, Jan Šimek

Takhle nádhernou přílohu očekávejte při každých volbách
Nazdar!!!!!